

Ede-fene

VISSZHANG - L. évfolyam 47. szám, 2006. november 24.

TGM kioktatott. Elmagyarázta nekem és a kedves olvasónak, hogy honnan ered Jancsó Miklós új filmjének címe, az Ede megevé ebédem. (ÉS, 2002/46.). Tulajdonképpen köszönettel tartozom neki, mert hosszú mondatokkal toldotta meg a terjedelemben egy szokásos TGM-írás töredékére korlátozott filmkritikámat, amelyben némi mérlegelés után kénytelen-kelletlen lemondtam a címet érintő kultúrtörténeti adalékok közzétételéről. Azokat ugyanis az ÉS-olvasó jól ismerheti, hiszen pár évvel ezelőtt Radnóti Sándor osztotta meg velünk e lap hasábjain Ede megevé ebédem című írásában, s melyek - mint TGM-től megtudtuk - amúgy is evidenciák minden művelt magyar ember számára. Nem állítottam viszont kritikámban - érzésem szerint TGM dühe ennek szól -, hogy Jancsó találta ki ezt a nyelvi játékot, csupán arra céloztam, hogy megtalálta azt, s mint egy talált tárgyat, odabiggyesztette készülő filmje elé (lásd Forgách András interjút a Filmvilágban, ami még 2003-ban, tehát A mohácsi vész előtt jelent meg, s már akkor megvolt a hatodik film címe). Jancsó címadásának ugyanis semmi köze sem a régi gyorsírási tankönyvek gyakorlataihoz, sem Szabó Dezső politikai pamfletjéhez. Hadd idézzem ezzel kapcsolatban magát a mestert! "A magyar gyorsíró iskolák egyik példamondata volt, ezzel gyakorolták az e betű írását. Szabó Dezső régi Ludas Máttyás füzetében akadtam rá, egy humoros gondolatfutamban viccelődött a mondattal. A filmhez semmi köze sincs." (Bársony Éva interjúja a Népszavában). A mű tökéletesen igazolja szerzője szavait, ezért igyekeztem szűkre szabott kritikámban a kora ellenére még mindig fiatalosan bátor filmrendező - érzésem szerint a dada hagyományaiban gyökerező - gesztusára helyezni a hangsúlyt a címbe foglalt mondat múltjának felgöngyölítése helyett. S még hány további utalásról hallgattam kritikámban! Egy egész lapszámot megtölthetnénk velük!

Tisztelettel:

Stóhr Lóránt